

Olvasói levél

Észrevételek a Comitatus tavalyi számaihoz

A Comitatus ismét sűrűbben úgy látom, negyedévente jelenik meg, így érdemes néhány megjegyzést tenni a további munkához.

Tavaly, Közigazgatási tanulmányok címmel jelent meg egy különszám, ami két szerző (főképp Agg Zoltán írásai, de két cikkel Zongor Gábor) korábbi cikkeit tartalmazta. Érdekesség, hogy egy humoros írás is megjelent a végén, illetve a szerző fotói mellett, Zongor Gábor festményeinek fekete-fehér változatát láthatjuk. Sajnos, a nyomdatechnika ezúttal nem volt olyan sikeres, mint korábban, így a 28. oldalon egy sötét alak mutat rá egy szakálás fejére és csak a jól értesültek tudják, hogy ez a kép, A bölcsesség kora lejárt, címet viseli.

A 35. oldalon, két képet is láthatunk, az egyik a Megyefát ábrázolja és ez egy korábbi Zongor Gábor által szerkesztett kötet illusztrációja, még a másik a veszprémi hangverseny, zongora megvásárlásához felajánlott kép, ami úgy látszik nem kelt el. Pedig igen kiváló alkotás, a veszprémi vár, a nyitott zongorából emelkedik ki. Aki nagyítóval is rendelkezik, az a kép címét is elolvashatja, Holdfény-árnyék-szimfónia. Látszik, hogy nem profi fotós készítette a képet, de a szerkesztőnek annyira megtetszett, hogy a 61. oldalon külön is lehozta, bár az aláírásból csak annyit lehet elolvasni, hogy fónia.

A 99. oldalon aztán ismét láthatjuk, A bölcsesség kora lejárt című festményt, ahol az ábrázolt bölcs lehunyt szemmel élvezi, amint magas homlokán egy szalamandra, egy stopper és egy dobókocka játszadozik.

A 115. oldalon szereplő békás kép feltehetően azt kívánja illusztrálni, hogy milyen a magyar közigazgatás terének elhelyezkedése, illetve utalhat Sárközi Tamás cikkére, ami a Nemzeti Középkormány-félúton? címet viseli, s mivel az írás 2003-ban jelent meg, ez igen éles kritika lehet a Medgyesi-kormány működéséről. (A 118. oldalon láthatjuk, hogyan nézett ki a két szerző egy évtizeddel ezelőtt? Talán nem ártott volna frissebb képet betenni...)

Ami a tartalmat illeti, ezúttal eljutnak a szerzők 2014-ig, sőt egy viszonylag aktuális témát is olvashatunk az egyes minisztériumok államtitkáiról, ami önmagában mutatja, hogy mennyi volt sikeres a vezető szintek csökkentése, 2010 és 2016 között. (Az államtitkárok apróbetűs névsora így is 5 oldalt tett ki, a pontos pozíció megjelölésével együtt.)

Érdekes újból elolvasni Zongor Gábor elemzését, Az új magyar önkormányzati rendszeréről, mert bár ezt a cikket a szerző még 2012 novemberében készítette, amint ezt egy lábjegyzetből megtudhatjuk, de ma is aktuális.

A kötet kiválóan alkalmas oktatási célra, a jogi előképzettséggel nem rendelkező egyetemi hallgatók számára is, pl .a közigazgatás és a választások néhány alapkérdésének megbeszélésére, és egy kis kitekintést is mutat az európai közigazgatási rendszerek bemutatása felé.

Bizonyos témákat azonban nem érint a kötet, szemben a 2008-ban megjelent korábbi változattal.

Az eredeti mű a Közigazgatási ismeretek geográfusoknak című 1998-ban megjelent jegyzetre épít, és míg 2008-ra csak az újabb és újabb választások és kormányalakítások eredményeit kellett átvezetni, addig újabb 10 év elteltével már alapvetően megváltozott a rendszer. Különösen nagyok voltak a változások a magyar területi kormányzásban és valószínűleg ennek köszönhető, hogy a dekoncentrált szervekről szóló fejezet teljesen kimaradt, hiszen a szerző-szerkesztő talán nem is tudta követni azokat a radikális változásokat, amik 2011 és 2016 között bekövetkeztek.

Hiányzik az újabb kötetből a többi hatalmi ágat bemutató fejezet is, így úgy látszik, hogy ezúttal a közigazgatás területét szűkebben értelmezi a szerkesztő, és ezért nem ír az államfőről, a bírói hatalomról és az ügyészségről, de még az alkotmánybírásról sem.

Érdekes a kötet címlapja is, hiszen még a Kossuth tér régi képét mutatja és az újabb kötet, mintha naposabb állapotában ábrázolná a parla-

mentet az előzőnél. A korábbi, Alkotmányosság, Közigazgatás, Önkormányzatok című kötet mégis oldottabb hangnemű és több rövid humoreszket is tartalmaz, bár ezek többnyire a diákokat froclizták, hiszen olyan címek jelentek meg, mint Kirúgtak, illetve egy szerelmi vallomásként bemutatott bukás története. Mindkét könyvecske a Comitatus különszámaként jelent meg, de míg korábban ezt az OTP szponzorálta, az újabb kötetnél ez elmaradt.

Érdemes lenne, komolyabb energiát is belefektetni a témába és egy vastagabb monográfiát publikálni, hiszen a magyar közigazgatás állapota, különös tekintettel az európai közigazgatási rendszerektől való eltérésekre, ezt igazán megérdemelné.

A folyóirat 2017. tavaszi és nyári számai viszont igen színvonalas írásokat tartalmaznak és közülük néhány jól kiegészíti a közigazgatási különszám tematikáját. Köszönhető ez, a Comitatus 25. évét ünneplő konferencia előadóinak, akik cikkeket is adtak az önkormányzati szemlének. Bár nem túl elegáns megoldás, de mégis üdvözlendő, hogy ha két részletben is, de közölték Navracsics Tibor tanulmányát, Az európai közigazgatási tér alakulásáról. Ez az írás, kötelező irodalom lehet az egyetemeken és bár a szerkesztő helytakarékosági okokból lepróbetűzte, az internet ezen is segít, hiszen fent van a Comitatus ezen száma az MRTT (Magyar Regionális Tudományos Társaság honlapján. (<http://www.mrtt.hu/comitatus.html>))

Aki beleolvas a nyári számba az említett tanulmányt követő írásba, a főszerkesztő zsörtölődéseit láthatja a tudánymetrikusok ellen. Egy-egy cikk tudományosságot ugyanis olyan formai okokhoz kötik, mint a terjedelem és a hivatkozások száma.

Navracsics Tibor írása végén, mindösszesen három felhasznált irodalom található, igaz ezek mind angol nyelven olvashatóak, de a tudományosságát az is csökkenti, hogy ezek az írások 1998 és 2003 között születtek. Megengedheti-e magának egy európai biztos, hogy nem a legfrissebb szakirodalomból válogat?! Természetesen megengedheti, hiszen ez az említett irodalom csupán kiinduló pont lehet, maga az írás saját

gondolatokat tartalmaz, ami mindenképpen méltányolandó. A szerzőnek nem kell bebizonyítani azt, hogy e témakörnek a szakértője, hiszen erről már egy önálló kötete is megjelent. Nem kell minden bekezdéshez lábjegyzetet fűzni, hogy ki mindenki írt még erről a témáról. Bár, ha a Magyar Tudományos Akadémia doktora kíván lenni, akkor a következő nagy monográfiájában ezt mégsem kerülheti el. (Mindenképpen javasolom, hogy hivatkozzon Pálné Kovács Ilona akadémikus asszonyra is, aki épp e folyóirat tavaszi számában publikálta, Szakértelem, tudásközösségek, önkormányzati reformok című írását, de az európai önkormányzati rendszerekről is jelent már meg írása a folyóiratban.)

A másik neves szerző, akit a fiatalok figyelmébe ajánlhatunk Nemes Nagy József, aki ezúttal Régiók, polarizálódás, centralizáció címmel osztotta meg gondolatait az olvasókkal.

A Comitatus ezúttal is közli PhD-hallgatók írásait, ezzel is segítve őket abban, hogy elérjék a tudományos minősítést. Mégis egy kicsit túlzásnak tartom, hogy a kitekintés rovatban egy önkormányzati szemlében, a kurd kérdésről is olvashatunk és talán kicsit távol áll a folyóirat profiljától a NATO partnerség kihívásának elemzése is.

A szerkesztőség úgy tűnik, ügyel a politikai, ideológia kiegyensúlyozottságra, hiszen az említett, közismerten liberális felfogású akadémikus asszony mellett, a konzervatív Garaczi Imre írását is közli, épp a Politikai érték - konzervatívizmus témakörében.

A vitarovatban jelent meg Patyi Elemér kritikus írása, Szakmaiság széljárás szerint címmel, ami kapcsán felvetődik bennünk a kérdés, nem lesz ebből baj? Mi lesz, ha változik a széljárás?

A nyári szám címlapján, Mandel Miklós professzor arcképe látható, aki legutóbb 10 éve került a címlapra. Ennek apropója az, hogy a professzor úr immár 90 éves lett. Ezúton is gratulálok!

A méltató írások terjedelme viszont nem mondható soknak, hiszen mindössze 10 oldal és 2 tanítvány (Agg Zoltán, Filep Gyula) emlékezik vissza. Ezúttal az zömében az MTA veszprémi területi bizottságának közigazgatási munkabizottsága által szervezett konferencia anyagok jelentek meg (köztük két hosszabb tanulmány Finta István és Zongor Gábor tollából), illetve a Szent István Egyetem doktori iskolájának oktatói és

hallgatói által készített regionális tanulmányok. (Káposzta József neve az okos városokról és a területi egyenlőtlenségekről szóló cikk szerzői között is szerepel.)

Patyi Elemér nevével ismét találkozhatunk, hiszen ő is hozzászólt az Állam, Közszolgálat, Önkormányzatok című konferencián. Ezúttal két egyetemi hallgató (Kovács Szandra, Varga Bernadett) recenzióit is olvashatjuk, a figyelemfelkeltő írások, A sci-fi politológiájáról, illetve A régi és új városokról (Artificial Town - hiszen egy angol nyelvű kötetéről van szó) szólnak.

Érdekes a számok belső képanyaga, Mandel professzorról is találhatunk egy több mint 10 éves képet, de felbukkan egy-egy szerző is a lapokon, így Agg Zoltán, Zongor Gábor és Gáspár Anikó, valamint a tavaszi szám 118. oldalán szereplő fotón Navracsics Tibor beszélget Oláh Miklóssal,

akinek írásait, éppúgy mint a Balaton-rovatot, hiányoljuk a folyóiratból. (E hiányt talán pótolni tudjuk a különszámmal. – a szerk.)

NAGY PÉTER

Ajánlott irodalom

Agg Zoltán: Alkotmányosság, közigazgatás, önkormányzatok (2007), Comitatus különszám

Agg Zoltán (szerk.): Közigazgatás – térfelosztás – választások (2009), Comitatus különszám

Agg Zoltán – Zongor Gábor: Közigazgatási tanulmányok, Comitatus különszám 2016.

Nemes-Nagy József és Agg Zoltán: A politika térségi és helyi szintjei In: Bernek Ágnes (szerk.) A globális világ politikai földrajza. 436 p. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002. pp. 385-430.